

INTERFAOL STRATEGIYALAR YORDAMIDA INGLIZ TILI GRAMMATIKASINI O'RGATISH

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Nukus filiali

assisstent o'qituvchi, doktorant

Dauletmuratova Mehriban Yeliubayevna

Ingliz tili xalqaro til bo'lib, u juda muhim butun dunyo bo'ylab barcha sohalariga o'z aro ta'sir qiladi. Ingliz tilini o'rgatish ikkinchi til sifatida to'rtta asosiy ta'lim jarayonini o'z ichiga oladi. Bu asosiy ko'nikmalarni talab qiladi talaffuz, grammatika kabi ba'zi qo'shimcha ingliz elementlari tuzilmalar va lug'at. Bu barcha asosiy yoki ikkilamchi elementlar orasida Ingliz tilini o'rgatish, kommunikativ va interfaol strategiyalar eng ahamiyatli hisoblanadi. Interfaol strategiya ta'lim jarayonida o'qituvchi va talabalarni jalb qilish qobiliyatiga ega. Aynan shuning uchun ham ushbu tadqiqot maqsadli Ingliz tilini o'qitishda interfaol strategiyalarning to'liq hisobini joriy etishda interaktiv usulning samaradorligini aniqlash va muhokama qilish orqali til eng natijali strategiyalarini belgilab beradi. Interfaol strategiyalarning ta'sirini aniqlash va muhokama qilish interaktiv strategiyalarning ta'sirini muhokama qilish orqali amalga oshiriladi. Ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'qitish jarayoni haqida, ayniqsa xotira va faollashtirish elementlari bo'yicha. An'anaviy o'qitish usullaridan farqli o'laroq, grammatika zerikarli va monoton o'rganish tajribasi bo'lishi shart emas. Ingliz tili grammatika darslarini o'quvchilarning faolligi va tushunishini kuchaytiruvchi dinamik va interaktiv tajribaga aylantirish uchun samarali strategiyalarni ko'rib chiqaylik.

O'yinga aylantirish (Gamify) grammatikasi: O'quv o'yinlari va mashg'ulotlari orqali grammatika tushunchalari bilan tanishtirish, grammatikani o'rganishni o'yin tajribasiga aylantirish uchun interaktiv viktorinalar, grammatik bingo yoki grammatik strukturalarni yaratish. talabalar o'rtasida faol ishtirok etish va do'stona raqobatni rag'batlantirish uchun do'stona musobaqalar, mukofotlar va rag'batlarni birlashtirish hisoblanadi. Shuni yodda tutingki, bu o'yinlar har doim ham onlayn bo'lishi shart emas. Ko'pincha talabalar o'rganish va mashq qilish uchun oflayn imkoniyatlarni qadrlashadi. Albatta, grammatikani yanada interaktiv qilish uchun texnologiyadan foydalanish mumkin. Grammatikaga yo'naltirilgan veb-saytlar, interaktiv ilovalar va tezkor fikr-mulohazalarni taqdim etadigan onlayn viktorinalarni o'rganish ham yahshi natija berishi mumkin. Grammar Flip dasturini o'quvchilarga grammatik tushunchalarni o'rganish, aniqlash va qo'llashda yordam berishimiz uchun qisman qo'llaymiz, shu bilan birga uni qiziqarli va interaktiv qiladi, ammo boshqa grammatik manbalar ham foydali bo'lishi mumkin. Grammatik tushunchalarni mustahkamlash uchun videolar, podkastlar va qo'shiqlar kabi multimedia resurslaridan foydalanish ham samarali natija beradi. Grammatikaga oid qiziqarli videolarni topib grammatik qoidalarni qiziqarli va jozibali tarzda tushuntirish uchun o'z o'quv videolarimizni yaratishimiz zarur. Grammatik mavzudagi qo'shiqlar o'quvchilarga jozibali kuylar va qo'shiq matnlari orqali grammatika qoidalarini eslab qolish va o'zlashtirishga yordam beradi.

Grammatikani kontekstualashtirish: Grammatika darslarini real hayot kontekstlari bilan bog'lash, ularni yanada mazmunli va mazmunli qilishga o'z ulushini qoshadi. Grammatik tushunchalarni amalda ko'rsatish uchun gazeta maqolalari, reklamalar yoki qisqa hikoyalar kabi haqiqiy matnlardan foydalaniladi. Talabalarni real stsenariylarda grammatik xatolarni tahlil qilish va tuzatishni o'z ichiga olgan grammatik mashg'ulotlarga jalb qilish kerak boladi. Hamkorlikda o'rganish: Talabalarni guruh faoliyati va loyihalariga jalb qilish orqali hamkorlikda o'rganishni rag'batlantirish juda samarali usullardan biri hisoblanadi. Talabalardan birgalikda ishlashni talab qiladigan grammatikaga oid vazifalarni berish, masalan, grammatik plakatlar yaratish, grammatik o'yinlarni loyihalash yoki grammatikadan to'g'ri foydalanishni ko'rsatadigan topshiriqlarni bajarish juda foydali. Hamkorlik faoliyati jamoaviy ish, tengdoshlar bilan o'rganish va o'quv jarayonida egalik hissini rivojlantiradi.

Interfaol ishchi varaqlar va manipulyatorlar: Talabalarning faol ishtirok etishiga imkon beruvchi interfaol varaqlar bilan tanishtiriladi. Amaliy grammatik mashg'ulotlarni yaratish uchun jumla chiziqlari, so'z kartalari yoki magnit so'zlar kabi manipulyatsiyalardan foydalaniladi. Talabalar jumlar tuzish, nutq qismlarini aniqlash yoki jumla tuzilishini mashq qilish uchun so'zlarni jismoniy manipulyatsiya qilishlari mumkin. Hazilni qo'shish: Yumshoq va yoqimli atmosferani yaratish uchun grammatika darslaringizga hazilni kiritish usuli juda muhimdir. Hazilga teginish o'quvchilarning grammatika bo'yicha har qanday tashvishlarini engillashtirishi va o'rganish tajribasini yanada qiziqarli qilishi mumkin. Mavzuni engil tutib, o'quvchilarga hech kim mukammal emasligini va barchamiz inson ekanligimizni, yozish va gapirishda xato qilishimizni eslatib turadi. Darsda grammatikani qiziqarli va interaktiv qilish nafaqat talabalarning faolligini oshiradi, balki grammatik tushunchalarni chuqurroq tushunish va saqlashga yordam beradi. Grammatikani o'yinga aylantirish, texnologiya vositalaridan foydalanish, multimediyani o'z ichiga olish, grammatikani kontekstlashtirish, hamkorlikda o'rganishni rivojlantirish, interfaol ish varaqlaridan foydalanish va hazil tuyg'usini uyg'otish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning grammatikaga bo'lgan ishtiyoqini uyg'otadigan jozibali va jonli o'quv muhitini yaratishi mumkin sababi, grammatika qiziqarli bo'lganda, talabalar o'z bilimlarini samarali qabul qilishlari va qo'llashlari ehtimoli ko'proq boladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alam Khan, I., 2011. The Teacher of English: Pedagogic Relevance in Saudi Arabia. *English Language Teaching*, 4(2).
2. Alshammari, M. M. (2011). The use of the mother tongue in Saudi EFL classrooms. *Journal of international education research (JIER)*, 7(4), 95-102.
3. Anas, I., & Musdariah, A. (2018). Being an E-Teacher: Preparing the ESL Teacher to Teach English with Technology. *Journal of English Language Teaching and Linguistics*, 3(1), 41-56.
4. Bagila, S., Kok, A., Zhumabaeva, A., Suleimenova, Z., Riskulbekova, A., & Uaidullakzy, E. (2019). Teaching primary school pupils through audio-visual means. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 14(22), 122-140.

5. Baum, W. M. (2017). *Understanding behaviorism: Behavior, culture, and evolution*. John Wiley & Sons.
6. Bertrand, J. (2002). “Dogme: A teacher's view” *Teaching English*.1-5.
7. Bower, G. H. (1970). Analysis of a mnemonic device: Modern psychology uncovers the powerful components of an ancient system for improving memory. *American Scientist*, 58(5), 496-510.
8. Byram, M. (Ed.). (2004). *Routledge encyclopedia of language teaching and learning*. Psychology Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2013). *Techniques and principles in language teaching 3rd edition-Oxford handbooks for language teachers*. Oxford university press.